

**ЕВРОАТЛАНТИЧЕСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА
ЗАПАДНИТЕ БАЛКАНИ В САЙТА НА БНР
ДЕСИСЛАВА СОТИРОВА**

**EURO-ATLANTIC INTEGRATION OF THE WESTERN BALKANS
ON THE BNR WEBSITE
DESI SLAVA SOTIROVA**

Резюме: В статията се анализират новини за евроатлантическата интеграция на държавите от Западните Балкани в сайта на Българското национално радио в периода от 1999 до 2018 г. Изборът на БНР е продиктуван от обществената функция на медията – да отразява разнообразни теми от света и България. Радиото е сред малкото медии у нас, които включват богато разнообразие от международни и чуждестранни новини за и от шестте страни от Западните Балкани. Целта в текста е да се отговори на въпроса кои събития, свързани с хода на евроатлантическата интеграция на региона, са отразени, и кои не са. Изводите са направени въз основа на контент анализ на публикации в сайта на радиото в посочения период и интервюта с международни редактори от медията. Предвид големия времеви обхват на изследването са избрани осем ключови етапа от евроатлантическата интеграция на страните от Западните Балкани.

Ключови думи: Западни Балкани, евроатлантическа интеграция, медиен дневен ред, медийно отразяване

Summary: The article analyzes the news about the Euro-Atlantic integration of the Western Balkan countries on the website of the Bulgarian National Radio from 1999 to 2018. The choice of the Bulgarian National Radio is dictated by its public media function – to offer variety of topics from all over the world. The Radio is among the few media outlets in the country that includes such a rich diversity of foreign news to and from the six countries of the Western Balkans. The purpose of the text is to answer the question which events related to the Euro-Atlantic integration of the region are included in the media agenda and which are not. The conclusions were drawn on the basis of a content analysis of publications on the Radio site during the period and interviews with international editors from the media. Given the large time span of the study, eight key milestones in the Euro-Atlantic integration of the Western Balkan countries were selected.

Key words: Western Balkans, Euro-Atlantic integration, media agenda, media coverage

Интересът към информационното отразяване на страните от Западните Балкани в БНР е във връзка с темата на моята дисертация: „Медийно отразяване на ключови етапи от евроатлантическата интеграция на страните от Западните Балкани (1999 – 2018 г.) в сайта на БНР, Дойче веле и Би Би Си“. Като обществена медия, БНР „е предназначена за всички граждани на националното общество“ (Ангелова, 2008: 41) и в обществен интерес е да „произвежда продукция, която информира, образова и забавлява“ (Етичен кодекс на служителите на Българското национално радио). Радиото е една от малкото български медии, която съобщава в новинарските емисии и предаванията си за разнообразни национални и международни теми. В изследването си от 2005 г. Лъчезар Точев

проучва информационните потоци в Дарик радио, Инфо радио и БНР и потвърждава отвореността на „Хоризонт“ към световните събития (Точев, 2007: 208). Именно тази характеристика на БНР предизвика изследователския ми интерес към медията.

Обект на изследването е информационният поток в сайта на БНР, а предметът е медийното отразяване на основни етапи от евроатлантическата интеграция на Западните Балкани. При хронологичен преглед на сайта на радиото основният въпрос, който поставям, е кои събития от евроатлантическия път на държавите от Западните Балкани са отразени и кои не са. Целта е да се даде представа какво читателят би получил като информация при търсене на публикации по темата.

Контент анализът включва материали в сайта на БНР, търсени по 10 ключови думи, за да се съберат възможно най-голям брой новини: Западни Балкани, интеграция, ЕС, НАТО, Албания, Босна и Херцеговина, Косово, Македония¹², Сърбия и Черна гора. В този почти 20-годишен период заедно с моя научен ръководител проф. д-р Мария Нейкова определихме осем ключови етапа, които пряко засягат евроатлантическата интеграция на целия регион, а не само на отделна държава. Изследването обхваща периода 1999 – юни 2018 г. Началната година е избрана заради факта, че Европейският съюз за първи път след войните в бивша Югославия стартира нов подход за Западните Балкани – Процес за стабилизиране и асоцииране (ПСА). Процесът е подготовка за евентуално членство в ЕС и целта е да приключи с подписване на Споразумение за стабилизиране и асоцииране (ССА)³.

¹Македония, вече Северна Македония от влизането в сила на Преспанския мирен договор на 12.02.2019 г., е част от абревиатурата БЮРМ (Бивша югославска република Македония) и умишлено е търсена с това име с цел да се намерят възможно най-много новини през годините за и от страната.

² В настоящата статия Македония се назовава с новото ѝ име Северна Македония.

³ През 2016 г. ССА влезе в сила и за последната държава от региона – Косово.

Изследваният период завършва с месец юни 2018 г., когато приключва Българското председателство на Съвета на ЕС, сред чиито основни приоритети са Западните Балкани.

Първият ключов етап е юни – юли 2003 г. Тогава се провежда срещата на върха в Солун (юни 2003 г.) и се потвърждава европейската перспектива на страните от региона. През юли 2003 г. ЕС и НАТО се разбират за съгласуван подход спрямо Западните Балкани, като очертават основните области на сътрудничество и общата визия и решителност за сигурността и стабилността в региона.

Вторият етап: ноември – декември 2006 г. През ноември 2006 г. се състоят две важни събития: срещата на върха на НАТО в Рига, на която Алиансът кани Сърбия, Черна гора и Босна и Херцеговина да се присъединят към Програмата „Партньорство за мир“, и класификацията на ЕС на страните от Западните Балкани в две категории – кандидат-членки⁴ и потенциални кандидатки. През декември 2006 г. Албания, Босна и Херцеговина, Косово, Сърбия и Черна гора се присъединяват към Централноевропейското споразумение за свободна търговия (CEFTA), за да се подготвят и да изпълнят условията за общия европейски пазар. През същия месец лидерите на ЕС постигат съгласие да следват стратегия, основана на консолидиране на ангажиментите на Съюза към текущите преговори за присъединяване; справедливи и строги условия на всички етапи от преговорите със страните кандидатки потвърждават, че бъдещето на Западните Балкани е в ЕС с ясната уговорка, че те ще станат част от Съюза, след като напълно изпълнят критериите за присъединяване и условията според ПСА.

⁴По това време единствената кандидат-членка от региона е Северна Македония, която по-късно изостава в евроатлантическото си развитие заради спора за името с Гърция и в следствие е задмината от Сърбия и Черна гора. Държавите, определени като потенциални кандидат-членки, са съответно Албания, Босна и Херцеговина, Косово, Сърбия и Черна гора.

Двата периода декември 2009 г.⁵ и ноември 2010 г.⁶ се отнасят до присъединяването на страни от Западните Балкани към безвизовия режим на ЕС и също са включени в изследването.

Декември 2011 г. е четвъртият етап, който е свързан с въвеждането на нов подход на ЕС – глава №23 и №24 са първите, които се отварят, и последните, които се затварят, по време на преговорите за присъединяване. Двете глави се отнасят съответно до съдебната система и основни човешки права и справедливостта, свободата и сигурността. Европейските лидери решават, че върховенството на закона се превръща в първа и основна ценност на процеса за разширяване. Тяхното решение е в отговор на поведението на балканските политически лидери по това време и популистките им и авторитарни прояви.

През октомври 2013 г. започва подходът на ЕС „fundamentals first“⁷ за страните от Западните Балкани, за които предстои отваряне на предприсъединителни преговори⁸. Подходът се състои от шест ключови критерии, върху които правителствата трябва да акцентират, за да изградят устойчива традиция на демократична държава – съдебна реформа, борба срещу корупцията, борба срещу организираната престъпност, гарантиране на свободата на изразяване, реформа на публичната администрация, икономическа стабилност.

Февруари и май 2018 г. са месеци, белязани от събитията по време на Българското председателство на Съвета на ЕС. На 6-и февруари 2018 г. председателят на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер представи Стратегията за Западните Балкани. Документът отново потвърждава европейската перспектива на региона и подчертава, че евентуалното бъдещо членство на Сърбия и Черна гора не може да се осъществи преди 2025 г.

⁵Европейският визов режим се либерализира за гражданите на Северна Македония, Черна гора и Сърбия.

⁶Премахват се визовите изисквания за Албания и Босна и Херцеговина.

⁷*Превод мой* – първо основите.

⁸Преди октомври 2013 г. единствено Черна гора е започнала преговори за присъединяване (юни 2012 г.).

На 17-и май 2018 г. срещата на лидерите на държавите в ЕС и на страните от Западните Балкани завърши с подписване на Декларацията от София. Тя е своеобразен завършек на усилията на българското правителство по време на европредседателството да подпомогне региона в сферата на свързаността и европейската му перспектива.

В изследването са включени само онези новини, които съвпадат с периодите на осемте ключови етапа. Новините са отчитани с помощта на регистрационна карта. Тя се състои от осем показателя: размер в брой думи, обвързаност на публикацията с евроатлантическата интеграция на държавите от Западните Балкани, журналистическо представяне, реалистичност, тема, главно действащо лице, място на събитието, източник на материала.

За целите на задълбочения анализ в настоящия текст са включени и интервюта с журналисти от БНР – дългогодишният водещ, бивш кореспондент в Белград и настоящ старши продуцент на новини Ивайло Василев, един от създателите и водещ на седмичното предаване за международна политика „Събота 150“ Георги Марков и новото попълнение в програма „Хоризонт“ – редакторът на новини Константин Мравов⁹. Въпросите към тях са пет и са умишлено формулирани така, че да не насочват отговорите на запитваните към темата за евроатлантическата интеграция на страните от Западните Балкани:

1. От какво се ръководите при подбора на международни новини?
2. Как преценявате кое събитие за и от Западните Балкани да стане новина?
3. За какви събития, свързани със Западните Балкани, информирате аудиторията си? Посочете примери.
4. Смятате ли, че новините за Западните Балкани във Вашата медия съобщават за по-голямата част от събитията и проблемите в региона?

⁹ Благодаря на Ивайло Василев, Георги Марков и Константин Мравов за съдействието.

5. Имате ли собствен/и кореспондент/и в страна от Западните Балкани? Ако нямате, на какво разчитате – специални пратеници, чужди информационни източници? Моля, дайте примери.

Преди преминаване към изследването е важно да се уточни какво място заемат международните новини в БНР и конкретно материалите за Западните Балкани. По отношение на подбора на международните новини журналистите засегнаха темите за важността на новината за България и интереса на аудиторията: „Може би най-важният въпрос е дали международната новина засяга или може да засегне България“ (Константин Мравов).

„По принцип при подбора на международни новини е много важно да се знае от какво точно се интересува българинът, ако говорим точно за БНР“ (Георги Марков).

„[Подборът на международни новини се ръководи]¹⁰ от значимостта на съответната информация за хората в България. Това са тези [новини]¹¹, свързани с актуалните теми и проблеми, свързани с Европейския съюз – разширяването на Съюза (където е и темата за Западните Балкани), миграцията, Брекзит [...]“ (Ивайло Василев).

На въпроса „Как преценявате кое събитие за и от Западните Балкани да стане новина?“, те отговарят:

„По принцип Западните Балкани, и въобще Балканите, са тесни комшии и ние искаме-не искаме трябва да ги отразяваме, защото е много важно какво се случва при съседа, тъй като сме едни до други. [...] за мен винаги е било важно какво се случва с тази европейска интеграция на Западните Балкани, какво се случва с това членство в НАТО. [...] Извън евроинтеграцията от практиката ми се е случвало да пускаме някакви весели неща (любопитки), защото хората трябва да

¹⁰ Бел. – моя.

¹¹ Бел. – моя.

знаят, че в Косово, в Сърбия, в Македония и Румъния има и друг живот освен корупцията, правителствените проблеми, напрежението в Северно Косово“ (Г. Марков).

„Всяко събитие в страна от Западните Балкани, което засяга връзките с България или има отношение към евроинтеграцията на съответната страна и стабилността в региона, представлява интерес за новините“ (И. Василев).

„Важно е дали информационният повод засяга България, но водещият фактор (както в много други случаи) е политическото говорене, което задава посоката на информационния поток. [...] Лично аз се опитвам по-често да включвам новини за отношенията между Белград и Прищина, Македония и Албания и вътрешните междуособици в Босна и Херцеговина. Интересни са ми също отношенията Сърбия – Русия и китайското икономическо влияние на полуострова. Извън политическото говорене – радвам се, когато ми попадне статистика за обществените отношения в тези страни – бедност и неравенства, достъп до блага и услуги, насилие и т.н.“ (К. Мравов).

Брой и големина на новините

Въпреки търсенето на текстове в търсачката на сайта на Радиото по десет ключови думи, резултатите показват, че има изключително малко новини. Намерени са едва 194 новини, 18¹² от които не са пряко свързани с темата за евроатлантическата интеграция на Западните Балкани. В анализа на резултатите се вземат предвид само 176-те новини, които са пряко свързани с темата.

Много е важно уточнението, че евроатлантическата интеграция на шестте страни е свързана с 35 преговорни глави в различни сфери (Chapters of the acquis,

¹²Тези новини попадат в общата статистика за броя на намерени публикации, но не са регистрирани по останалите показатели от регистрационната карта за информационни текстове. Това са материали, в които се съдържа търсената ключова дума, но нямат пряко отношение към напредъка в евроатлантическата интеграция на една или повече страни от Западните Балкани.

European Commission), според които се оценява напредъкът на държавите. Главите формират основата на преговорите за присъединяване и съответстват на различните области на достиженията на правото на ЕС, за които са необходими реформи, за да се изпълнят условията за присъединяване (Chapters of the acquis/negotiating chapters, European Commission). Съответно и новините могат да се отнасят за препоръка на Европейската комисия за започване на преговори за присъединяване, както и за събития, доклади и изказвания за нивото на демокрацията и върховенството на закона в страните, за растеж на икономиката и конкуретоспособността на пазарите, европейски или други инвестиции, признаване на независимост, име и малцинства, добросъседство и регионално сътрудничество.

Първата новина, която съвпада с някой от определените ключови етапи, е едва от 2010 г. За три етапа, от общо осем, няма никаква информация на сайта на БНР. Липсата на архив на сайта по темата преди 2010 г.¹³ и малкото намерени новини в периодите ноември 2010 г., декември 2011 г. и октомври 2013 г. са фактори, които силно изкривяват медийната картина. (Фиг. №1)

Период	Брой новини
Юни – юли 2003 г.	-
Ноември– декември 2006 г.	-
Декември 2009 г.	-
Ноември 2010 г.	1 новина
Декември 2011 г.	2 новини
Октомври 2013 г.	12 новини
Февруари 2018 г.	58 новини
Май 2018 г.	121 новини
Общ брой:	194 новини

Фиг. 1

¹³ Много важно е уточнението, че на сайта на БНР по темата се намират и новини от 2009 г., но тъй като не попадат в никой от ключовите етапи, не са взети предвид.

Прекалено малкият брой новини в архива на сайта на БНР не позволява на читателя да добие представа за историческата хронология на евроатлантическата интеграция на Западните Балкани. Еwentуална причина за този резултат може би се крие във факта, че медиите в България много по-късно започват да предлагат на аудиториите си онлайн съдържание, в сравнение със световните медии¹⁴. При липса на сайт няма как да се очакват материали с дата преди стартирането на онлайн страницата. Въпреки това, дори когато вече има работещ сайт с качвани на него новини, ясно се вижда колко недостатъчен е броят им за формиране на представа и мнение у читателя.

Друг обезпокоителен факт за сайта на БНР е изтриването на новини, които не попадат в бройката от 100 страници назад. На всяка страница се помещават по 10 текста и съответно 1001-вата публикация, търсена по ключова дума, няма да излиза като резултат от търсенето. Това означава, че след няколко месеца част от новините, които съм анализирала, ще бъдат изтрети, особено ако определена ключова дума е свързана с много нови събития, които избухват по-старите материали.

Както се вижда и на фигура №1, малко над две трети от намерените 176 новини са от периода май 2018 г., който, със срещата на върха ЕС – Западни Балкани и подписването на Декларацията в София, се явява кулминация на усилията на българското правителство по време на Председателството на Съвета на ЕС. В останалите периоди (особено тези от предходни години) се откриват изключително малко новини: в периода ноември 2010 г. има само една новина, декември 2011 г. – два материала, октомври 2013 г. – 12 текста.

Запитани дали според тях БНР отразява по-голямата част от събитията и проблемите в региона, журналистите отговориха: „По мои наблюдения се справяме по-добре от всички други електронни медии и може би отстъпваме

¹⁴ По неофициална информация сайтът на БНР съществува от 2005 г.

само на някои сайтове и на информационните агенции. [...] Така или иначе не мога съвсем да преценя дали успяваме да информираме обикновения човек за „важните“ проблеми на Западните Балкани. Предимно го информираме докъде са с преговорния процес за присъединяване към Европейския съюз“ (К. Мравов). „За по-голямата част от събитията – не. [...] Затова пък БНР съобщава за всички значими събития в страните от Западните Балкани. Тези, които очертават развитието на отношенията между страните от региона, както и отношенията им с България, ЕС, САЩ и Русия“ (И. Василев).

„Абсолютно. Точно така е. Освен с евроатлантическата интеграция, ние се занимаваме и с живота на обикновените хора, когато има място за това. Лятото обикновено се случват тези неща, защото на хората от политика им е дошло до главата. Даваме и другата страна на живота извън ЕС и НАТО“ (Г. Марков).

БНР е една от малкото български медии (особено електронни с национален обхват), които редовно съобщават международни новини от целия свят, с фокус върху Балканите. В емисиите и предаванията на БНР (особено „Събота 150“) действително се представят много новини и анализи за Балканите като цяло, в това число и за страните от Западните Балкани. Ако анализираме актуалните събития до месец назад, думите на журналистите наистина биха съвпаднали с евентуално получените резултати. В случая на настоящото изследване с търсене за отминали години обаче няма припокриване на тяхното мнение и резултатите от изследването.

Материалите като цяло не се отличават с голяма дължина, като повечето са средно между един – два скрола. Новините до 200 думи са най-многобройни – 68, следвани от публикациите до 400 думи, които са 55 текста. До 600 думи са 31 новини, а материалите до 800 думи са наполовина – 14. Само осем текста са над 800 думи, като малко на брой новини са със свръх голям обем. (Фиг. №2)

Брой думи	Брой новини
До 200 думи	68 новини
До 400 думи	55 новини
До 600 думи	31 новини
До 800 думи	14 новини
До 1000 думи	5 новини
Над 1200 думи	3 новини

Фиг.2

Журналистическо представяне и реалистичност

Показателят „журналистическо представяне“ дава възможност да се проследи дали медията разчита преди всичко на официални лица за информация (Нейкова, 2003: 20), което обикновено довежда до непропорционално отразяване на различни гледни точки. Официалните лица са лесно достъпни за медиите и са предпочитани заради тяхната авторитетна и отговорна роля да диктуват политическия дневен ред. Изказванията им се характеризират с висока информационна важност поради причината, че са избрани от гражданите на съответната държава, които (обикновено) се идентифицират с мнението и действията на управляващите.

Според резултатите в БНР се наблюдава по-засилен интерес към съобщенията на личности. Малко над половината от регистрираните по всички показатели 176 новини са представени като съобщения на личности (96 текста)¹⁵. Това са предимно съобщения на представители на изпълнителната власт, медии/журналисти, държавни глави, експерти¹⁶. Информация за предистория е добавена в едва 14 текста, въпреки сложността и историческата наситеност с факти и събития в Западните Балкани. 59 материала са представени като новини,

¹⁵ Вж: Приложение №4.

¹⁶ Вж: фиг. №6.

в които се посочват допълнителни факти, които частично съдържат информация за предистория, но не могат да попаднат изцяло в този показател. (Фиг. № 3)

Журналистическо представяне	Брой новини
Новини	59 новини
Информация за предистория	14 новини
Съобщения на личности	96 новини
Друго	7 новини

Фиг. 3

Новините са представени основно през изказвания и оценки на политически лица и анализатори (политолози, социолози, историци). Голяма част от публикациите са съкратен вариант на интервюта на журналисти от медията, които представят думите на интервюирания като новина. Константин Мравов споделя наблюденията си, които съвпадат с резултатите: „[...] през европредседателството ни през 2018 година темата (за *евроинтеграцията на Западните Балкани*¹⁷) уж присъстваше много, но реалният фокус е предимно върху изказвания на политици“. Тенденцията да се съобщават събития през изказвания на представители на световния, европейския или българския политически елит, на международни и национални институции се наблюдава в голяма част от българските медии. Според проучване на Ралица Ковачева на българските медии 24chasa.bg, Dnevnik.bg, Trud.bg и Segabg.com, „в българската публична сфера европейските теми присъстват само доколкото са част от политическия дискурс“.

В показателя „реалистичност“ най-много новини (92 на брой) са регистрирани в графата „изказвания“. За реално случили се събития, като основна част в

¹⁷ Бел. – моя.

регистрация текст, става въпрос в 44 материала, а 22 новини информират за реални предстоящи събития. (Фиг. № 4)

Реалистичност	Брой новини
Реални събития	44 новини
Реални предстоящи събития	22 новини
Оценки	18 новини
Изказвания	92 новини

Фиг. 4

Тема и главни действащи лица

Според резултатите в 89 новини става въпрос за европейската интеграция на държавите от Западните Балкани. Основно се говори за перспектива за присъединяване към ЕС, но не и за НАТО. Няма нито един текст за атлантическата интеграция на страна от Западните Балкани или на целия регион. Когато става въпрос за НАТО, организацията винаги е споменавана заедно с ЕС, като само в три новини предметът е евроатлантическа интеграция. За темите добросъседство/регионално сътрудничество и инвестиции/икономика има еднакъв брой новини – по 18, следвани от позицията „дипломатически отношения“ с 16 материала, в която основно става въпрос за противоречията между Сърбия и Косово и непризнаването на независимостта на новата държава. Останалите 11 теми от регистрационната карта си делят общо 32 новини, като 7 от тях имат едва по една-две публикации. (Фиг. № 5)

Тема	Брой новини
Евроинтеграция	89 новини
Добросъседство/регионално сътрудничество	18 новини
Инвестиции/икономика	18 новини
Дипломатически отношения	16 новини
Медии	8 новини
Малцинства	6 новини
Закон и ред	4 новини
Евроатлантическа интеграция	3 новини
Официални празници/чествания	3 новини
Върховенство на закона/сът и прокуратура	2 новини
Инфраструктура	2 новини
Миграция	2 новини
Отбрана/военни	2 новини
Борба с тероризма	1 новина
Демокрация	1 новина
Социална политика	1 новина

Фиг. 5

В показателя за главни действащи лица най-много са регистрираните новини в позицията „изпълнителна власт“ – 61 текста. На второ място са медии/журналисти с 26 материала. По принцип това е необичаен резултат, тъй като медиите обикновено са „избутвани“ от други позиции като „държавен глава“, „законодателна власт“, „експерти“ и други, който обаче има няколко обяснения. В сайта на БНР има публикации с т.нар. преглед на печата на чуждестранни или български медии по даден въпрос и част от новините, представени като изказвания на личности, са свързани с конкретен журналист и неговото мнение по определена тема. По времето на Българското

председателство на Съвета на ЕС БНР организира среща на представители на обществените медии от Югоизточна Европа. Събитието е във връзка с един от приоритетите на българското председателство на Съвета на ЕС – европейската перспектива и свързаност на Западните Балкани, и е проследено в 8 новини.

В 22 текста главно действащо лице е държавен глава, а в 21 новини – експерти. Отделно от позицията „ЕС“ (с 4 публикации) са посочени някои от органите на ЕС – Европейския парламент и Европейската комисия, поради функциите и важността им. Държавни ръководители¹⁸ са главни действащи лица в 9 текста, а партии, НПО-та и граждани – си делят еднакъв брой новини – по пет публикации. (Фиг. № 6)

Главни действащи лица	Брой новини
Изпълнителна власт	61 новини
Медии, журналисти	26 новини
Държавен глава	22 новини
Експерти	21 новини
Държавни ръководители	9 новини
ЕК, представител на ЕК	8 новини
Граждани	5 новини
НПО	5 новини
Партии	5 новини
ЕС	4 новини
Политолози	4 новини
ЕП, представител на ЕП	2 новини
Синдикати	2 новини

¹⁸В позицията „държавни лидери“ се регистрират само тези текстове, в които авторът е посочил словосъчетанието или негова разновидност. Например: „Евролидерите се срещат с колегите си от Западните Балкани.“и „В срещата участват всички държавни или правителствени ръководители.“.

Социолози	1 новина
Съдебна власт	1 новина

Фиг. 6

Място на събитието и източник на материала

Предвид факта, че най-много от намерените новини са през май 2018 г., не е изненадващ резултатът, че мястото на събитието в 71 публикации е България. В сравнително голяма част от регистрираните материали (47 на брой) не се споменава къде се развива действието. За събития в страна от ЕС се съобщава в 22 текста, като в 7 новини място на събитие е столицата на ЕС Брюксел¹⁹. Любопитен резултат са малкото на брой новини за събития в самите държави от Западните Балкани. Общо в 24 материала се информира за събитие в една от шестте страни, като 13 новини съобщават за събития в Косово (Фиг. №7)

Район/място на събитието	Брой новини
България	71 новини
Неопределено	47 новини
ЕС, страна в ЕС	22 новини
Косово	13 новини
Брюксел	7 новини
Страна извън ЕС	4 новини
Сърбия	4 новини
Босна и Херцеговина	3 новини
Албания	2 новини
Северна Македония	1 новина
Страсбург	1 новина
Черна гора	1 новина

Фиг. 7

¹⁹ Брюксел и Страсбург умишлено са отделени от общата категория „ЕС, страна в ЕС“ заради факта, че са седалища на почти всички институции на ЕС.

Можем да обобщим, че в изследвания период в сайта на БНР преобладават новините, отнасящи се за Западните Балкани, а не идващи от тях.

На въпроса за собствени кореспонденти в една или в няколко страни от Западните Балкани журналистите отговарят: „В момента БНР няма кореспонденти в тези страни. Преди време имаше в Скопие и Белград. Сега командироваме специални пратеници за едно или друго значимо събитие или използваме различни източници – наши и чуждестранни – общопрофилни информационни агенции – Ройтерс, Франс прес, Асошиейтед прес, или местни медии и агенции (със свободен достъп) от съответната страна, където е събитието“ (И. Василев).

„Специално около по-близките места според събитието се разчита на специални пратеници (Тоня Димитрова, Деян Йотов, Георги Марков и от време на време Косьо Мравов). Не се прави компромис да се прати някой, който не познава дадена държава, за да отразява, защото крие рискове. [...] По принцип разчитаме основно на местните медии, когато нямаме специален пратеник. Би Би Си ползваме много рядко, Ройтерс също, по причина, че въпросните хора, които изредих, разчитат на местните медии“ (Г. Марков).

„За новини от тези страни предимно разчитаме на българските и чуждестранни информационни агенции. Лично аз поглеждам и местни агенции като МИА и Танюг, както и по-малки медии. Добър англезичен източник е Balkan Insight. [...] Аз лично съм бил специален пратеник в Косовска Митровица по време на българското европредседателство“ (К. Мравов).

Малко над две трети от новините са авторски текстове. Сред авторите са Ангелина Пискова – кореспондент на БНР в Брюксел, Валерия Николова, Веселин Паунов – кореспондент на БНР в Лондон, Георги Марков, Деян Йотов, Диана Янкулова, Катя Пеева, Константин Мравов, Марта Младенова, Цветелина Стоянова и други. (Фиг. № 8)

Източник на материала	Брой новини
Журналист от медията	119 новини
Без източник	27 новини
Други медии	8 новини
Компиляция от различни медии	6 новини
Танюг	6 новини
Други идентифицирани източници	3 новини
Франс прес	3 новини
Медията, неподписан текст	2 новини
Ройтерс	2 новини

Фиг. 8

Подписването на журналистическите текстове задълбочава доверието на читателите. Персонализирането на новините придава повече авторитет както на медийните организации, така и на журналистите поради усещането, че посоченият човек носи отговорност за написаното. С изписването на имената на журналистите медията се отъждествява с екипа си, изтъква, че именно тези хора са част от редколегията, и потвърждава професионалните им качества.

Без посочен източник са 27 новини, предимно от 2010 г., 2011 г.²⁰, 2013 г.²¹ и малък брой от 2018 г.

Впечатление прави, че от световно известните медии като източници на новини са споменати само Ройтерс и Франс прес, които са цитирани в много малко текстове – съответно два и три материала, а шест новини са компиляция от различни медии. Шест текста са с източник известната сръбска агенция Танюг.

²⁰С изключение на новина на Николай Кръстев.

²¹С изключение на новина на Николай Кръстев.

Други цитирани местни медии в осем новини са – косовската телевизия РТК, албанската агенция АТА, босненската телеграфна служба Фена, немският всекидневник Ди Велт, сръбският в. Блиц и американското радио Гласът на Америка.

Заключение

Крайните резултати от проучването показват, че в сайта на БНР има сравнително малко на брой новини за изследвания период. Въпреки това публикациите се отличават с разнообразие на теми, главни действащи лица и райони на събитията. Текстовете се характеризират с висок стил и спазване на основни принципи на журналистиката – обективност, придържане към фактите, представяне на няколко гледни точки и различни от ежедневно показваните по телевизиите експерти.

Според изследването, с изключение на новините през 2018 г., няма съвпадение между реални, важни събития (определените осем ключови етапа) и медийния дневен ред. Преобладаващите информационни текстове от 2018 г. дават основание за твърдението, че основно се набляга върху по-значимите и актуални събития от процеса. Изследваните новини доказват, че между предварително определените осем ключови етапи и реално отразените събития има само две съвпадения – представената Стратегия на ЕК през февруари 2018 г. и срещата ЕС – Западни Балкани, която завърши с подписване на Декларацията от София. Без допълнителна информация от друг източник не е възможно читателят да проследи дори част от процеса на евроатлантическата интеграция на държавите от Западните Балкани. Заключението се дължи на факта, че сайтът на БНР зарежда само 1000 новини със задна дата, в които се включват и много спортни събития, а не от липсата на професионален интерес на журналистите към региона.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

АНГЕЛОВА, Вяра (2008). Към края на общественото радио. *VIVA VOX. Юбилеен сборник в чест на проф. Веселин Димитров*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“. [Angelova, Vyara (2008). Kam kraia na obshtestvenoto radio. V: *VIVA VOX. Jubileen sbornik v chest na prof. Veselin Dimitrov*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo ‘St. Kl. Ohridski’]

КОВАЧЕВА, Ралица (2018). Център и периферия на европеизираните публични сфери. *Медialog*, бр. 3. Достъпно на: <https://www.medialog-bg.com/?p=958> [Kovacheva, Ralitsa (2018). Tsentar i periferiya na evropeiziranite publichni sferi. *Medialog*, br. 3]

НЕЙКОВА, Мария (2003). *Пресечна точка*. София: ИК „Гейя“. [Neykova, Mariya (2003). *Presechna tochka*. Sofia: IK Geya]

ТОЧЕВ, Лъчезар (2007). Парламентарни избори 2005 година. БНР – програма „Хоризонт“, Дарик радио и Инфо радио в предизборна ситуация. *Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“*, ФЖМК, т.13. София: УИ „Св. Климент Охридски“. [Tochev, Lachezar (2007). Parlamentarni izbori 2005 godina. BNR – programa ‘Horizont’, Darik radio i Info radio v predizborna situatsiya. *Godishnik na SU ‘St. Kl. Ohridski’*, FJMK, t. 13. Sofia: Universitetsko izdatelstvo ‘St. Kl. Ohridski’]

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

Етичен кодекс на служителите на Българското национално радио. Достъпно на: <http://bnr.bg/files/uploads/Etichen-kodeks-na-sluzhitelite-na-bnr.pdf> (последно посещение: 25 октомври 2019) [Etichen kodeks na sluzhitelite na Balgarskoto natsionalno radio. (2019)]

ВАСИЛЕВ, Ивайло (2019). Интервю на Десислава Сотирова, осъществено през октомври 2019 г. София: личен архив на Десислава Сотирова. [Vasilev, Ivaylo (2019). Intervyu na Desislava Sotirova, osastestveno prez oktomvri 2019 g. Sofia: lichen arhiv]

МАРКОВ, Георги (2019). Интервю на Десислава Сотирова, осъществено през октомври 2019 г. София: личен архив на Десислава Сотирова. [Markov, Georgi (2019). Intervyu na Desislava Sotirova, osastestveno prez oktomvri 2019 g. Sofia: lichen arhiv]

МРАВОВ, Константин (2019). Интервю на Десислава Сотирова, осъществено през октомври 2019 г. София: личен архив на Десислава Сотирова. [Mravov, Konstantin (2019). Intervyu na Desislava Sotirova, osastestveno prez oktomvri 2019 g. Sofia: lichen arhiv]

Chapters of the acquis. [Last visit: 25 October 2019].

Достъпно на: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/policy/conditions-membership/chapters-of-the-acquis_en/ сайтове/

Chapters of the acquis/ negotiating chapters. [Последно посещение: 25 октомври 2018].

Достъпно на:

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/policy/glossary/terms/chapters_en